

Po metodu mišljenja je on kinematografičan. Japanski film je vrlo slab, ali filmski metod u umetnosti Japanaca

ije dostojan pažnje.

Ketrin (sic) Sperdžen o Šekspiru, dobar porodični čovek. Čime je lojalni realista bio »upokojen«. Taj pad i polje sila nisu bez osnova, već u celosti izrastaju iz sagledavanja Nove Renesanse — prerevolucionarno predosećanje i život u njemu kao celina.

Epoha = Rana Renesansa (na primer Učelo). Veliki građanski osećaj Majakovskog i njegov patos iznikli su iz tog osećanja.

Naročito stanje.

Grad Vitebsk (Maljevič) i ROSTA poster.

Majakovski kao zajednička imenica, ali sa velikim slovom, za vatrenost, traganja, revolucionarni zanos i poštenje. Antifašizam tih crta što sija danas još jasnijim sjajem. To je ono što stvaraju najveći ne samo u poeziji, već na svim poljima umetnosti,

u svim sferama života. I taj veliki napor protiv tmine fašizma.

II

Nezvanični govornik ili književno potkovan. Nekonvencionalan osvrt i ne-citati iz poezije, već podmićenje starog duga Vladimiru Vladimiroviču i kako smo ga razumevali i duboko poštovali. Pored svega rečenog čini se kao da ne govorimo o Majakovskom, najtačnija i najvažnija stvar nije istaknuta. Koliko je bio značajan za nas.

Slučaj sa Šekspirovom. Ketrin (sic) Sperdžen. Lir, Romeo i Julija, Ričard III. Spomen-ploča u vidu prikaza. Marlou, Ben Džonson, Flečer. Zbog čega.

Majakovski isto.

Na primer, Majakovski i film.

U neku ruku velik i za film. Osrednji scenariji, uzgred — u metodu.

Japanski film i japanska kultura.

Direktni sledbenik Puškina.

Ali u celosti

poput G-đe Sperdžen

To da je bio veliki građanin

i dobar realista.

Prosperitet i smutnja.

Prvo neosporno

Sudovi o njemu kao velikom pesniku — nerazdvojni.

Njegov realizam drugačiji

() Zgodno rečeno o nesvakidašnjem.

Umovanje. Težnja

da se skrši i da se nanovo gradi,

a nema o mnogo čemu da se umuje.

Period koji je ustanovljen

U tom je on objektivno

i period ustanovljavanja

odražavao doba.

(ustanovljen?).

Rana Renesansa.

Učelo, Masačo, Andrea de Kastanjo

i 20-te

Bitno

Buntovništvo

neumornost

nemanje počinka.

Mladost. Samozadovoljstvo. Sramežljivost.

Dobre stvari.

Naknada nam je napredak.

Ali traganja i marljivost dovoljni nisu.

Buntovništvo s revolucionarnom mišlju.

Buntovništvo.

Maljevič

Grad Vitebsk

ROSTA poster

Dani precrtani

Datumi dostojni pažnje

Datumi kada se zvalo na bespokojsvo, traganje.

NAPOMENE:

¹ Ovaj tekst prvi put je objavio A. V. Fevraljski u knjizi *Majakovski i sovjetska literatura* (Moskva, 1964). On predstavlja pisanu osnovu govora u čast Majakovskom, a Ajzenštajn ga je održao u Puškinovoj javnoj biblioteci u Alma Ati, 19. aprila 1942.

² Majakovski je od 1919. radio u Ruskoj telegrafskoj agenciji (ROSTA), kreirajući postere poznate kao »Prozori ROSTE« koje je sam crtao i za koje je, istovremeno, pisao tekstove, uglavnom stihove aktuelne tematike.

³ Predstava Majakovskog sa čije je probe Ajzenštajn bio odstranjen kao »nepozvan«.

Preveo:
Vladimir Kopicl

prepiska S vladimirom

pero zubac

I

Grlo gore
u sat sapet
kad je pisati o vatri
za leporeke jeres,
bez zlobe gutaj pokudu kao
hvala
i prstenuj prst koji će na tebe
da upere.

On i nije uperen da bude smerokaz
tvom traganju za dobrim, za vazlogom vere,
— rečju, a ne prstom, odlika je vodiča —
a delom ponajpre;
on se tu migolji porad odličja,
on puca prvi. Bez raspre.

Nauk je u telu da budeš opor,
da dobro razbiraš okom, kao dete.
Samo nevoljnici i neimari istine
još mogu da vole poete.

Samo oni koji su podredili sebe
zemlji i čoveku, vodi i nebu,
koji će veseli biti u svom grobu
jer ih buduća dojenčad pamti,
umeju da budu hleb tvom jeziku
i tvojoj šutnji
i ne znajuć za te.

II

Izgovaram jasno
i rimujem
da se lakše upamti.
Gorak bezrazložno, jer umem
što nije svakom dano.
Znam reč koja plamti.
al ne zapisujem je.
Rekli bi-otrcano.

Pevao sam kako sam voleo
i kako su me bolela nepca,
od svega ljudskog, od milošte.
Uskoro i ja, znam, manuću se pera
i dohvatiti se, kao i ti,
u jutru slepog meseca
revolvera.

Reči su lažna oporuka.
Ne poručujem kako treba ići
i kako bi trebalo biti.

Kad ti se trideseta svirala istroši,
 začutaćeš i ti.
 Za te je dovoljno:
 po neku reč o meni, makakvu,
 umeće reći svako.
 Nemam potrebe da žalim
 za bilo čim.
 Ja sam hranio pesnika Mandeljštama
 u groznoj gladi bezrečja —
 meni je lako!

Biću mali grob. Rašeljka nad čelom
 koje je bilo pristanište zvezda.
 Mnogo je bolelo kad se ljubilo
 srljajući u nebo-bezdan.

III

Bilo bi sebično i ne liči na me
 kad ove reči umnožio ne 'bih.
 Sve što sam rekao, što ima traga,
 čitali su drugi a pisao sam sebi.

Ruka mi da zadrhti, a pet je popodne,
 dvadeset prvi juli, godina nek se dopiše,
 cinque de le tardi, uistinu,
 obično pet popodne, sunce, jara,
 ništa više.

Moji prijatelji ne pišu pisma,
 niko se ne javlja telefonom.
 Izlazim na vrata, tek onako,
 isprobavam zvono.

Spram čela knjige, lica koja slušam,
 poredak koji se preretko menja.
 Kao da se čudi s fotosa Lenjin
 zagledan u nemoguće, vo dvore Kremlja
 na progulke po vizdarovljenij posle ranenja.

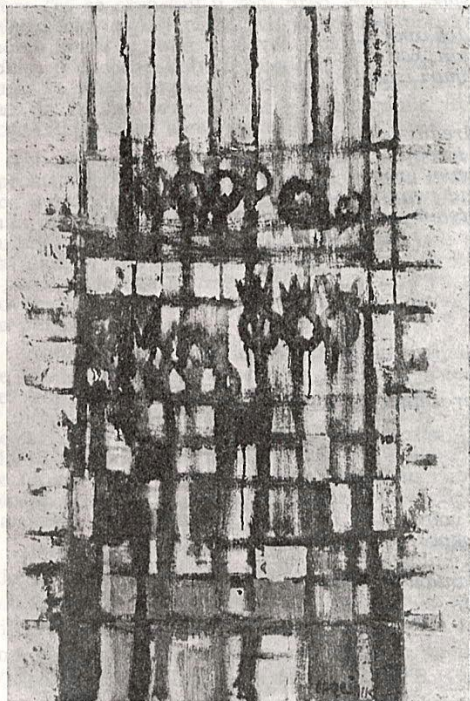
Pet je popodne. Dvadeset prvi srpanj.
 Zvižde ptice srpova u tučanom polju.
 Šesnaesti oktobar 1918.

Biće da je imao tešku kostobolju?

IV

Tvoje golo oko pita:
 je li živo ono drvo, da li gori ono svetlo,
 je li okno razbijeno?

Palim prekobrojnu cigaretu.

ankica oprešnik: »čudesna večer«, ulje na platnu, 1976.

Pesnike, mutivode više ne čitaju,
 ni buđenje nismo u svetu.

Junoše još pišu ljubavne poeme,
 piju netaleti, noćobdišu prazni
 čiji je govor — hladak pladanj.

Javi se katkad, u nevreme,
 nepoznat neko, koji ko po kazni,
 piše — sonet na dan.

Čast tvojoj ruci što ne leluja
 kad život grolji kao krv pred klanje.
 Je li u mozgu besnela oluja
 kad se gasio žižak bića?

Lako je bilo kroz golo granje
 uciljat srce-detlića.

U čistoj mladosti kada je privid dosežan
 bistrom oku i blagom licu,
 snežilo je u Moskvi.

Čovek koji je nesanicom merio ulicu
 bio sam — Majakovski.

Usred ozimlja, kao zvuk Car-zvona,
 zazvoni širok krrik.
 U Novom Sadu vrisnu moja dragana
 glasom Lili Brik.

V

Pesnik ima prednost da prevremeno privremeno zanemi.
 Da ne zamara čelo alhemijom govorne rudače.
 Mogao si da biraš: sa uvažanjem, akademik,
 ili Granadu — da te tvoji iskundače.

Mogao si sve — sem da živiš. Još krišku vetra.
 Eventualno, trolist tomova.
 Tvoj glas bi dobro došao pod Lenjingradom.
 Bilo je pogubno i divno za čoveka
 u grotlju sveopštih lomova
 gde se izvinuće jednačilo s padom.

Ne javljaš se. Zar da poverujem da si otišao
 kako piše u knjigama.
 U uzmak leta, zazorno, zakuca na okno Ljilja Brik.
 Mrk pratilac uz nju. Ne zbori. Valjda u brigama.
 Ne izlazim. Biće opet neki tvoj trik.

VI

Imaš pravo da sumnjaš, da ljubiš glasno,
 da ne veruješ.
 Da biraš tamicu gde ćeš da odrobijaš.
 Imaš pravo da rečju melemiš
 i da truješ.
 Samo ne da ubijaš.

Da biraš dvoboj i protivnika.
 Da promeniš bivanje okupan smrću, čist.
 Puškinu je dozvoljeno da igra rolu patnika.
 Njemu je bilo lako: nije komunist.

VII

Nerazbuđeni su i nerazbudivi
 spojeni sudovi vremena,
 prirodni red žića.
 Iz šutnje nadiru nepokudivi,
 prosviranih temena,
 preteći bakljom otkrića.

I žedni i nedorečeni,
 obezrečeni, nevešti, čudesni,
 gorki zbog neumeća-ispionova,
 s iskrištem u zeni, pritajenim,
 mladića pred menzama studentskim,
 preprodavca bonova.,

Ko da vidi međ njima zlatuost,
 ruku sigurnu u reč koju ne zapisa,
 vidovit nesan nad nesnom —
 onoga koji će naizust
 ropotarnice časopisa
 prezvonit jednom pesmom?

VIII

Ustajem obzor
 kao iz groba.
 Dok ja govorim —
 govorimo oba.

juli/avgust 1975.